

ਜਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

(12:1-18, 24)

ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ, ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ‘‘ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਹੋਰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਸਭ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆਂ ਹਾਂ!’’ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਖੇਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਪੱਥਰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਿਤਾ ਉਸ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਤੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈਂ?’’ ਉਹਨੇ ਹੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਹਾਂ, ਪਾਪਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’’ ‘‘ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ,’’ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ‘‘ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।’’ ਜਦ ਅਸੀਂ ਯਾਨੀ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਵਰਗੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ, ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਸਗੋਂ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਧੰਨਵਾਦ ਸਣੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜੋ ਸਾਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇਗੀ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 5ਅ-7)।

ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਸਭ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਓ।

ਇਹ ਪਾਠ ਦੁਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਬਾਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਦੁਆ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬੁੱਧ ਲਈ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੀ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਏਲੀਆਹ ਅਤੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸੋਕਾ ਅਤੇ ਹਿਜ਼ਕੀਆ ਨੂੰ ਜੀਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮਿਲਣਾ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦੇ ਜੇਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਦਿਲਖਿੱਚਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਤਾਅ ਅਤੇ ਕੈਦਖਾਨਾ (12:1-6, 10)

ਅਧਿਆਇ 12 ‘‘ਉਸ ਸਮੇਂ ...’’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 1)। ਇੱਥੇ ‘‘ਉਸ ਸਮੇਂ’’ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ, ਜਦ ਅੰਤਾਕੀਆ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਦਦ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਕਰੀਬ ਓਸੇ ਦੌਰਾਨ,¹ ‘‘ਰਾਜਾ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ² ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਹੱਥ ਚੁੱਕਿਆ’’³ (ਆਇਤ 1ਅ)। ਸਾਉਲ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੀ (9:31) ਜੋ ਹੁਣ ਭੰਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਲੀਸੀਆ ਉੱਤੇ ਇਹ ਚੌਥਾ ਸਤਾਅ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਸਤਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰੋਮੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਰਾਜਾ ਹੈਰੋਦੇਸ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।⁴ ਇਹ ਹੈਰੋਦੇਸ ਅਗਿੱਪਾ ਪਹਿਲਾ, ਉਸ ਹੈਰੋਦੇਸ ਮਹਾਨ ਦਾ ਪੋਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ 12 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੇਲੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਉੱਤੇ ਇਸੇ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ।

ਰੋਮ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਾਕਮਾਂ ਵਾਂਗ, ਹੈਰੋਦੇਸ ਦਾ ਵੀ ਕੈਸਰੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹਿਲ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਤਿਓਹਾਰ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿਚ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਉਹ ਪਸਾਹ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਉੱਤੇ ਸਤਾਅ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਹਮਾਇਤ ਸੀ (2:47), ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (6:12) ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ‘ਚ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਸਤਾਅ ਨੂੰ ਫ਼ਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਵਿਚ ਸਭਾ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਗਿ੍ਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਤਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਸਭ ‘‘ਆਮ’’ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ (8:1)। ਹੈਰੋਦੇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿਆ, ਜੋ ਉਹਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜਿੱਤ ਆਗੂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਣ ਵਿਚ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸਭ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਸਨ। ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੇ ਚਾਚਾ, ਹੈਰੋਦੇਸ ਅੰਤੀਪਾਸ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ,

ਅਤੇ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਵੀ ਉਹੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ‘ਉਸ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਭਰਾ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਵੱਢ ਸੁੱਟਿਆ’ (12:2)।⁵

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦਾ ਸੰਜਮ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ।⁶ ਪਹਿਲੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਮੂਲ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ! ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੋਣ ਦੀ ਬਰਕਤ ਮਿਲੀ ਸੀ।⁷ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ, ਇਕ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਾਜ ਸਮਝ ਕੇ⁸ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਆਹੁਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਯਿਸੂ ਇਸ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗਦੇ ਹੋ’ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ‘ਉਹ ਪਿਆਲਾ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਪੀਣ ਨੂੰ ਹਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਪੀ ਸਕਦੇ ਹੋ?’ (ਮੱਤੀ 20:22)। ਯਿਸੂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਉਸ ਪਿਆਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਬਗੈਰ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ‘ਅਸੀਂ ਪੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।’ ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਪਿਆਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਓਗੇ, ...’⁹ (ਮੱਤੀ 20:22, 23)। ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਧੌਣ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਆਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ?’¹⁰

ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਸਿਰ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ, ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਓਸੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ: ‘ਅਤੇ ਜਾਂ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ’ (ਆਇਤ 3ੳ)। ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਰਸੂਲ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਰਸੂਲ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਤਾਂ ਪਰਜਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਉਹਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ! ‘ਸੋ ਉਹਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ’; ‘ਅਤੇ ਚੌਹੂੰ ਚੌਹੂੰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਚੌਹੂੰ ਪਹਿਰਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਭਈ ਉਹ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਕਰਨ’ (ਆਇਤਾਂ 3ਅ, 4ੳ)।

ਪਤਰਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਕ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੋਰ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ‘ਇਹ ਪਤੀਰੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ’ (ਆਇਤ 3ੳ)। ‘ਪਤੀਰੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਦਿਨ’ ਪਸਾਹ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਮੀਰੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋਵੇਂ ਤਿਉਹਾਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਸਾਹ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹¹ ਸ਼ਾਇਦ ਲੂਕਾ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੈਰੋਦੇਸ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੋਮੀ ਰਾਜਪਾਲ ਪਸਾਹ ਵਰਗੇ ਖ਼ਾਸ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਸਰੀਆ ਤੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਲੂਕਾ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੈਰੋਦੇਸ, ਜੋ ਤੜਕ ਭੜਕ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ,¹² ਉਹਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਆਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਵਕਤ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਕਿਉਂਕਿ ਪਸਾਹ ਵਾਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਹੜ ਜਿਹਾ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਪਰ, ਪਸਾਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਤਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, 'ਮੁਕੱਦਮਾ' ਅਤੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ; ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਤਿਓਹਾਰ ਦੇ ਫ਼ੌਰਨ ਬਾਅਦ ਹੜਬੜੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵੇਲੇ, ਤਿਓਹਾਰ ਦਾ ਮਹੌਲ ਸੀ। ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਓਹਾਰ ਉੱਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਮ ਮੌਤ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 14:2)। ਹੈਰੋਦੇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਕਿਆੱਸ ਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ 'ਪਸਾਹ¹³ ਦੇ ਬਾਅਦ' ਉਹਨੇ 'ਉਹਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕੱਢ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12:4ਅ)। ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ, ਪਤਰਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਉਹੀ ਤਰਕੀਬ ਬਣਾਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਸੀ (12:11)¹⁴

ਤਿਓਹਾਰ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਰੋਮੀ ਜੇਲ ਨੂੰ¹⁵ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੇਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕੋਠਰੀ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਲਾ ਲੱਗੇ ਤਿੰਨ ਫ਼ਾਟਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਆਇਤ 10)। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਜਾਂ ਜੇ ਲਾਏ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ 'ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਕੈਦਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚੌਹੂੰ ਚੌਹੂੰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਚੌਹੂੰ ਪਹਿਰਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ' (ਆਇਤ 4ਉ)। ਸੋਲਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਪਤਰਸ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। (ਚਾਰ ਚਾਰ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ ਲਾਉਂਦੀ)। ਫਿਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਪਰ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੋ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਆਇਤ 6)। ਤੀਜਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਫ਼ਾਟਕ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਚੌਥਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਫ਼ਾਟਕ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਲਈ ਖੜਾ ਸੀ (ਆਇਤ 10)। ਇਹ ਸਭ ਆਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀ। ਇਨਸਾਨੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਪਤਰਸ ਲਈ ਬਚਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੂੰ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਨਾਉਣੀ ਮੁਸ਼ਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, 'ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ!'

ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਕਬਰ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੂਰ ਤਕ ਨਜ਼ਰ ਘੁਮਾਓ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਪਤਰਸ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ। ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰ ਲਓ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਔਕੜਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਦ ਲੋਕ ਹੀ ਜਿੱਤਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਕੀਕਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹਨ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਧਿਆਇ 12 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੀ ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ! ਕਿਸੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਫ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਥਾਨਕ ਅਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀ ਹੈ,

ਆਖਰੀ ਸਫ਼ੇ ਤਕ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਲਤ ਪਤਰਸ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਲਗਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਇਹੀ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਜਦ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵੇਖੋ। ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖੋ!

ਦੁਆ ਅਤੇ ਧੀਰਜ (12:5, 6, 12)

ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਇਕ ਮੋਹਤਬਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸੀ; ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਕਈ ਵਾਰ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।¹⁶ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਪੇਚੀਦਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸੁਝਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਲੀਸੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ; ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਨਸਾਨੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਜਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਹੋ ਗਏ। ‘‘ਸੋ ਕੈਦ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕਲੀਸੀਆ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਅੱਗੇ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ’’ (ਆਇਤ 5)। ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਰਸੂਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ; ਉਹ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਉਹਦੇ ਲਈ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ (ਆਇਤ 12)। ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਜੇਲ ਦੇ ਫ਼ਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਸਵਰਗ ਦੇ ਫ਼ਾਟਕ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਇਦ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਆ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਦੁਆ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵੀ ਇਕ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਛੇਤੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਜਦ ਅਸੀਂ ਯਾਕੂਬ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਤਾਂ ਭਲਾ ਪਤਰਸ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨ ਤੇ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬਚਾਵੇਗਾ?’’ ਫਿਰ ਦੇਰ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤਕ ਦੁਆ ਕੀਤੀ (ਆਇਤ 6), ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੋਵੇਗਾ! ਐਨਾ ਸਭ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ। ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਕ ਰਸੂਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੀ। ਫੌਜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੌਖਾ

ਹੋਵੇਗਾ ... ਪਰ ਉਹ ਦੁਆ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ।

ਕਾਸ਼ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਸਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਕੀ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਅਚੰਭੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ (5: 19, 20), ਸੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫੇਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। (ਬੇਸ਼ੱਕ ਯਾਕੂਬ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੀ ਜੇਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਛੁਟਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਛੁੱਟ ਹੀ ਆਵੇਗਾ।) ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇ ਵੇਲੇ ਪਤਰਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡੋਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਦ ਉਹਦਾ ਸਿਰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਈਮਾਨ ਨਾ ਡੋਲੇ। (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜਦ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਭਾ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਡੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।) ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8: 26)। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਸ ਖੁਦਾ ਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਬਾਰੇ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਈਏ। ਆਇਤ 6 ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਜਾਂ ਹੈਰੋਦੇਸ ਉਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ ਉਸ ਰਾਤ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਦੋ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ।’’ ਉਸ ਹਲਾਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਇਹ ਉਹਦੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘‘ਜਦ ਹੈਰੋਦੇਸ ਉਹਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਉਸ ਰਾਤ ਪਤਰਸ ... ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ।’’ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਕ ਰਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਲਾ ਮੈਂ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ ? ਪਰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜਕੜਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹਿੱਲ ਡੁਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਠੰਡੇ ਸੀਤ, ਸਖ਼ਤ ਫ਼ਰਸ਼ ਤੇ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਹਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਨੀਂਦ ਆਉਣੀ ਔਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਰਸ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸਲ ‘ਚ ਉਹ ਐਨੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਉਹਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਦਿੱਕਤ ਆਈ!

ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਈ ? ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦਾ ਭਰੋਸਾ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਸੀ।¹⁷ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਹਦੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਠੰਡੇ ਫ਼ਰਸ਼ ਤੇ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਜਦ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਉੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਦਦਗਾਰ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਜ਼ਬੂਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਲੇਟਦਿਆਂ ਹੀ ਸੌਂ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਹੋ ਯਹੋਵਾਹ, ਤੂੰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਵਸਾਉਂਦਾ ਹੈ’’ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 4: 8)। ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ

ਅੰਦਰ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਦੁਆ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੂਬੀ ਸੀ।

ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ (12:6-17, 24)

ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਨਾ ਮਿਲੇ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਦਾ ਇਨਾਮ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਦੁਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਾਟਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ:

ਜਾਂ ਹੈਰੋਦੇਸ ਉਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ ਉਸ ਰਾਤ ਪਤਰਸ ਦੋਹੇ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਰ ਪਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਦੇ ਫਾਟਕ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਾਂ ਵੇਖੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਤ ਆਣ ਖਲੋਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਚਮਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਤਰਸ ਦੀ ਵੱਖੀ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਉੱਠ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਸੰਗਲ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਏ (ਆਇਤਾਂ 6, 7)।

ਕਈ ਲੋਕ ਜੋ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਕੋਠਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ 'ਬੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, "'ਦੂਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ 'ਦੂਤ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖੀ ਦੂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਚੋਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਸੀ।' ਕਿੰਨੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ! ਜਿਹੜੀ ਆਇਤ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵੇਖੋ। ਜਦ ਦੂਤ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਉਹ ਉਸ ਕੋਠਰੀ ਵਿਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੁਪਕੇ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਹੈ? ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਚਲਾਕ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋੜਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 'ਦੂਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਸੁਨੇਹਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ' ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਤਰਸ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸਹੀ ਸੀ ਜਦ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦੂਤ ਘੱਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਰ ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਸਾ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ' (ਆਇਤ 11)!¹⁸

ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੀਨਤਾ ਦੀ ਝਲਕ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦੂਤ ਕੋਠਰੀ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਅਤੇ ਹਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਪਤਰਸ ਦੀ ਪਸਲੀ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਛੇਤੀ ਉੱਠ।' ਪਤਰਸ ਦੇ ਉੱਠਦੇ ਉੱਠਦੇ ਜੋ ਅਜੇ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋੜੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਫਰਸ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ (ਆਇਤ 7)। ਫਿਰ 'ਦੂਤ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜੁੱਤੀ ਪਾ'¹⁹ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਆਪਣੀ ਚਾਦਰ ਓੜ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਆ ਜਾ' (ਆਇਤ 8)। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਦਿਨ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਸਾਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਦੀ ਪੁਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਜਦ ਉਹ ਅਜੇ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ: 'ਬਾਂਹ ਇੱਧਰ ਦੀ ਪਾ ... ਨਹੀਂ,

ਉਧਰ ਤਾਂ ਸਿਰ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ... ਸਿੱਧੀ ਰਹਿ ... ਡਿੱਗੀ ਨਾ ਜਾਹ! ... ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ, ਹਾਂ, ਮੈਂ ਵੀ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਹਾਂ ... ਚੱਲ, ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਬਾਂਹ ਕਰ ... ।’

ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਪਿਆ, ਪਰ ਆਇਤ 9 ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਹ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਪਿਆ ਅਰ ਨਾ ਜਾਤਾ ਭਈ ਇਹ ਜੋ ਦੂਤ ਵੱਲੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੋ ਸੱਚ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜੇ ਮੈਂ ਇਕ ਦਰਸ਼ਣ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’ ਭਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੀ ਐਨਾਂ ਵਧੀਆ ਖ਼ਾਬ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਗਣਾ ਹੀ ਨਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ? ਜਦ ਮੈਂ ਅਨਾੜੀ, ਬੇਤਰਤੀਬ ਜਿਹਾ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਖ਼ਾਬ ਵੇਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਉੱਡ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ²⁰ ਅਸਲ ‘ਚ ਨੀਂਦ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ! ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਤਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੁਲਦਾ ਹੋਇਆ ਪਤਰਸ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਚਲਦਿਆਂ ਉਹ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਖ਼ਾਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਖਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ! ਕਾਸ਼ ਮੇਰੀ ਨੀਂਦ ਖੁੱਲੇ ਹੀ ਨਾ!’

ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਇਕ ਫਾਟਕ ਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਫਾਟਕ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਨਿਕਲੇ। ‘ਤਦ ਓਹ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਫਾਟਕ ਤੀਕ ਆਏ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੁਚਾਉਂਦਾ ਹੈ’ (ਆਇਤ 10ੳ)। ਇਹ ਲੋਹੇ ਦਾ ਫਾਟਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੋਲਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਕਤਵਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ²¹ ਜਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਫਾਟਕ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ‘ਉਹ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 10ਅ)। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ’ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ’ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਰੋਲਾ ਪਾਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਫਾਟਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਸਪਸ਼ਟ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਗਿਣਦਾ ਹਾਂ:

(1) ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਇਆ, (2) ਕੋਠਰੀ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚਮਕੀ, (3) ਬੇੜੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈਆਂ, (4) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤਰਸ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਗੇ, (5) ਉਹ ਇਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਗਏ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ, (6) ਉਹ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਗਏ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ, (7) ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ ਫਾਟਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਫਾਟਕ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਆਮ ਕਿਲ੍ਹੇਬੰਦੀ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਹਦੀ ਉਹ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ ਫਾਟਕ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੇ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਗਏ²² ‘ਅਤੇ ਓਹ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਇਕ ਗਲੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਏ’ (ਆਇਤ 10ੲ)। ਉਹ ਕੁਝ ਅੱਗੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ‘ਦੂਤ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 10ਸ)। ਪਤਰਸ ਦੰਗ ਖੜਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲੱਗਾ। ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ‘ਤਦ ਪਤਰਸ

ਨੇ ਸੋਝੀ ਵਿਚ ਆਣ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਠੀਕ ਜਾਣਿਆ ਭਈ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦੂਤ ਘੱਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਰ ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਸਾ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ' (ਆਇਤ 11)।

ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਿਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ? ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਤਰਸ ਲਈ ਹੁਣ ਆਪ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲੁਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੱਭੇਗਾ।²³

‘ਫੇਰ ਸੋਚ ਕੇ (ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ) ਯੂਹੰਨਾ ਜੋ ਮਰਕੁਸ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ²⁴ ਆਇਆ’²⁵ (ਆਇਤ 12ਉ)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਸੀ²⁶ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਮਸੀਹੀ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਅਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ‘ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ’ [ਆਇਤ 12ਅ])। ਯੂਹੰਨਾ ਮਰਕੁਸ ਨਾਂਅ ਦੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਪਰਿਚੈ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਜੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੂਹੰਨਾ ਮਰਕੁਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤਰਸ ਰਾਹੀਂ ਮਸੀਹੀ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੂਹਾਨੀ ‘ਪੁੱਤਰ’ ਕਿਹਾ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 5:13)।

ਯਹੂਸਲਮ ਦੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਹ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਿਆ। ‘ਜਾਂ ਉਹ ਨੇ ਡਿਉੜੀ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਇਆ²⁷ ਤਾਂ ਇਕ ਟਹਿਲਣ²⁸ ਰੋਦੇ²⁹ ਨਾਮੇ ਸੁਣਨ ਆਈ’ (ਆਇਤ 13)। ਹੈਰੋਦੇਸ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ’ (ਆਇਤ 1ਉ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅੰਦਰ ਸਨ। ਰੋਦੇ ਨੇ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਕਰਦਿਆਂ ‘ਕੌਣ ਹੈ?’ ਮੈਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ‘ਮੈਂ ਹਾਂ, ਪਤਰਸ! ਛੇਤੀ ਕਰ! ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੇ!’

ਲੂਕਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਫੇਰ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜਦ ਉਹਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਸੀਹੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ‘ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦਾ ਬੋਲ ਪਛਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਰੇ³⁰ ਬੂਹਾ ਨਾ ਖੋਲਿਆ’ (ਆਇਤ 14ਉ)। ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹਨੇ ‘ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਦੌੜ ਕੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਡਿਉੜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਤਰਸ ਖੜਾ ਹੈ’ (ਆਇਤ 14ਅ)। ਪਤਰਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਚੋਂ ਨਿੱਕਲਣਾ ਸੌਖਾ ਸੀ!

ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਤੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵਿਖਾਈ ਹੋਵੇਗੀ? ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਉਹ ਦੁਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਸਮਝੇ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਅਜੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ਆਇਤ 15 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਮਲੀ ਹੈਂ!’ ਮੈਂ ਅਕਸਰ (ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ) ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਾ ਕੋਲੋਂ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ!

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ (ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਾਡੀ ਵੀ) ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਣੀ ਯਾਦ ਦੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਲਈ। ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਖਿਲਾਫ ਸਨ, ਸੋ ਉਹ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਉਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਖੁੱਲਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਡਿੱਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ ਤਾਂ ਸਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਣ ਮਿਲਣ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕਦਮਾ ਠੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਦੁਆਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸੜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਇਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਜੱਜ ਰਾਈਲੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, ‘ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ।’

ਘਰ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਰੋਦੇ ਘਬਰਾਈ ਨਹੀਂ। ‘ਉਹ ਵੱਡੇ ਹੱਠ ਨਾਲ’ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ (ਆਇਤ 15ਓ)। ਅਖੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਉੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ‘ਵਿਆਖਿਆ’ ਦੇਣੀ ਪਈ ਕਿ ‘ਉਹਦਾ ਦੂਤ ਹੋਵੇਗਾ’ (ਆਇਤ 15)!³¹ ਕੋਈ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਖੜਕਾਏਗਾ? ਜੇ ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਚੰਗੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਾਂਗ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਿ ਉਹਦਾ ਦੂਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਇਕ ਦੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ [ਮੱਤੀ 18:11; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:14] ਅਤੇ ਇਹ ਦੂਤ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ।

ਭਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਛੁਟੇਗਾ ਵੀ, ਜਦ ਉਹ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ!

ਐਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ‘ਪਤਰਸ ਬੁਹਾ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ’ (ਆਇਤ 16ੳ)। ਅਖੀਰ ‘ਚ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ (ਹੁਣ ਤਕ ਪਤਰਸ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ) ਅਤੇ ਵੇਖਣ ਗਏ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ। ‘ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਅਚਰਜ ਰਹਿ ਗਏ’ (ਆਇਤ 16ਅ)। ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ’ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ‘ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ’; ‘ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਜਾ।’ ਅਖੀਰ ‘ਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੜਬੜੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਤਰਸ ਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ‘ਅਚਰਜ ਰਹਿ ਗਏ’!

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਸੈਨਤ ਕੀਤੀ³² ਭਈ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ’ (ਆਇਤ 17ੳ)। ਰੌਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪਤਰਸ ਬਚ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਫਿਰ ‘ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ’ (ਆਇਤ 17ਅ)। ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਪਰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿਓ³³’ (ਆਇਤ 17ੲ)। ਇਹ ਯਾਕੂਬ ਰਸੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਜੋ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਸਗੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਮਤਰੇਆ ਭਰਾ ਸੀ,³⁴ ਜੋ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਰਹਿਨੁਮਾ ਬਣਿਆ ਸੀ।³⁵ ਉਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸੂਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਗੈਰ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸੂਲ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਾਅ ਵਧਣ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਨਿੱਕਲ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਤਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੇ ਲੁਕ ਗਏ ਹੋਣ।

ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਪਤਰਸ ‘ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 17ਸ)। ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਘਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਬੱਚ ਨਿੱਕਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਿਪਾਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਉਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਦੇ ਲਈ ‘ਹੋਰ ਥਾਂ’ ਜਾਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸ ‘ਥਾਂ’³⁶ ਬਾਰੇ ਕਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਲੂਕਾ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਉਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਲੂਕਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਥਾਂ ਕਿੱਥੇ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਸਤਾਅ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਥਾਂ ਦੀ ਫੇਰ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਪਤਰਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਹ ਆਖਰੀ ਘਟਨਾ ਹੈ।³⁷ ਇਹਦੇ ਬਾਅਦ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸੌਲੂਸ/ਪੌਲੂਸ ਦੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਲਾਇਆ।

18 ਤੋਂ 24 ਆਇਤਾਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਜੀਰ ਹਨ। ਆਇਤ 18

ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘ਜਾਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਹਟ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਕਿੱਧਰ ਗਿਆ।’ ਲੂਕਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਹੜੇ ਪਤਰਸ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦ ਉਹ ਜਾਗੇ ਅਤੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ? ਉਂਗਲਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਹੋਣਗੀਆਂ, ‘ਤੁਸੀਂ ਸੌਂ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ’; ‘ਨਹੀਂ, ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭਜਾਇਆ ਹੈ।’ ਆਇਤ 19 ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤਰਸ ਬੱਚ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸਭ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਆਇਤ 24 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਤ ਹੈ: ‘ਪਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਵਧਦਾ ਅਤੇ ਫੈਲਦਾ ਗਿਆ।’ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਜਦ ਵਚਨ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਫੈਲਿਆ ਤਾਂ ਵਚਨ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਓਸੇ ਨੂੰ ਸਾੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ; ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਲੀਸੀਆ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਆ ਕਰੀਏ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਓਵੇਂ ਵਧੀਏ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਰ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ (ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ) ਤੁਸੀਂ ਦੁਆ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਹੋ ਜਾਓ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਯੋਗ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪ ਦਿਓ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਦੁਆ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵੋ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦੁਆ ਕਰੋ। ਜਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਆ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੋ, ਦੁਆ ਵਿਚ ਲੱਗੋ ਰਹੋ, ਅਤੇ ਦੁਆ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰੋ। ਮੁਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੁਆ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵੀ ਦੁਆ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

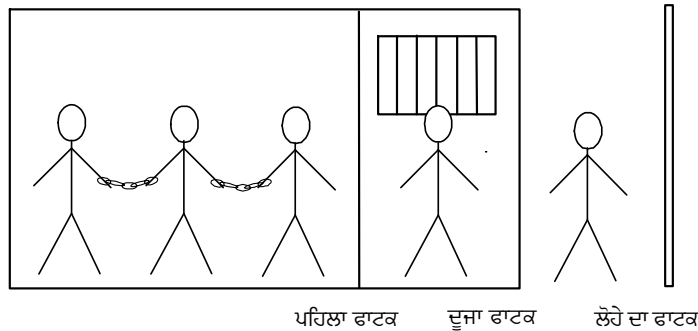
ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12 ਵਿਚ ਦੁਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਆਖਰੀ ਸਬਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਬਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਬੁਧਵਾਨ ਲੋਕ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ‘‘ਖੁਦਾ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਬਚਾਇਆ, ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?’’ ਇਹਦਾ ਇਕ ਜੁਆਬ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਵਿਚ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਮੌਤ ਵਧੇਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗੀ,³⁸ ਜਦ ਕਿ ਪਤਰਸ ਦਾ ਛੁੱਟਣਾ ਬਹੁਤਾ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਯਕੀਨਨ ਸਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ

ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ਲਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹੋਈਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਰਕਤ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਮਿਲੀ, ਜਦ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਈ?’ ਸਾਡੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਢੰਗ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਜਿਵੇਂ ਖ਼ੁਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਬੂਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਹੈ’ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 116:15)। ਭਖ਼ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿਚ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ। ਵਿਚ ਵਿਚ, ਮਹਿਲ ਦਾ ਫ਼ਾਟਕ ਖੁੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੀ ਕਹੇਗਾ, ‘ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ?’ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਖ਼ੁਦਾ ਸਾਡੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਨਾਂਹ’ ਕਰੇ (ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ) ਜਾਂ ‘ਹਾਂ’ (ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ) ਪਰ ਉਹਦਾ ਹਰ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹਦੀ ਸਮਝ ਆਏ ਜਾਂ ਨਾ।

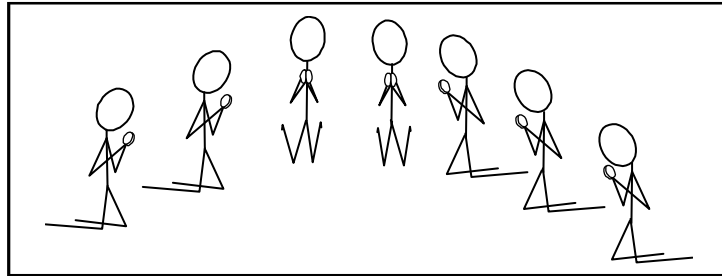
ਆਓ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖੀਏ ਅਤੇ ‘ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ’ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹੀਏ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 5:17)।^{੧੯}

ਵਿਜੁਅਲ-ਏਡ ਨੋਟਸ

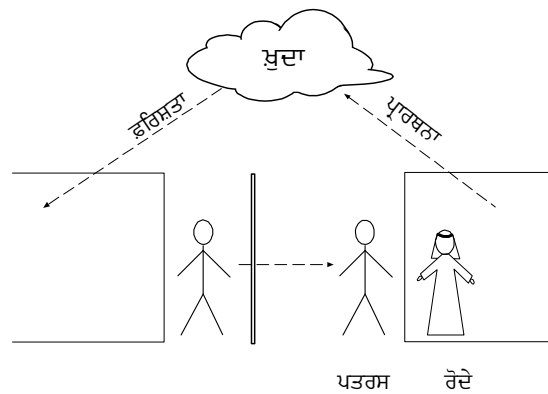
ਇਸ ਪਾਠ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਸਾਨ ਜਿਹੀ ਲੜੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਉਹਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪਾਉਣਾ ਨਾਮੁਮਕਨ ਸੀ, ਮੈਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਮੈਂ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸੀਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜੇਲ ਤੋੜ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ)।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ (1) ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਦੁਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਗਏ ਸਨ, (2) ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਕ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ (3) ਪਤਰਸ ਫਿਰ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ (4) ਜਿੱਥੇ ਉਹਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਔਖਿਆਈ ਹੋਈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟਰ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਵੀ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

ਵਾਰੇਨ ਵਿਅਰਸਬੇ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 1 ਪਤਰਸ 3: 12 ਲਿਖਦਿਆਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮੌਅਜਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਅਰਸਬੇ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12 ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਆਇਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ: (1) ਖੁਦਾ ਸਾਡੀਆਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। (ਆਇਤਾਂ 1-4): 'ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਧਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ

ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।' (2) ਖੁਦਾ ਸਾਡੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਸੁਣਦਾ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 5-17):
 'ਉਹਦੇ ਕੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਵੱਲ ਹਨ।' (3) ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਜਿੱਠਦਾ ਹੈ
 (ਆਇਤਾਂ 18-25): 'ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕੁਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।'

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਰੋਰੋਦੇਸ ਅਗਿੱਪਾ ਪਹਿਲਾ 44 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਸਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੀ 43 ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਾਂ 44 ਈਸਵੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਅੰਤਾਕੀਆ ਦਾ ਚੰਦਾ 'ਓਸੇ ਦੌਰਾਨ' ਆਇਆ ਤਾਂ ਅੰਤਾਕੀਆ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚੰਦਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। (ਅਕਾਲ ਉੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਪਾਠ ਵੇਖੋ)। ²ਮੂਲ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ 'ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ' ਹੈ। ³ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਜੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੌਣ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ⁴'ਰੋਰੋਦੇਸ ਦਾ ਘਰਾਣਾ' ਵਾਲਾ ਚਾਰਟ ਵੇਖੋ। ⁵ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਪਥਰਾਅ ਕਰਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਢੰਗ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੋਈ। ⁶ਯੂਕਾ ਦਾ ਸੰਜਮ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰਠਾਣਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਉਵੇਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਦਾ ਹੈ; ਖੁਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ⁷ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੋ ਹੋਰ ਸਨ। ⁸ *ਟਰੁੱਥ ਫ਼ਾਰ ਟੁਡੇ* ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 1' ਵਿਚ 1:6 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ। ⁹ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਪੀਤਾ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਤਮਸ ਟਾਪੂ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 1:9)। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਯੂਹੰਨਾ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ। ¹⁰ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਨਵਾਂ ਨੇਮ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਗੱਦੀ' ਦੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ।

¹¹ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਤਿਓਹਾਰਾਂ ਬਾਰੇ *ਟਰੁੱਥ ਫ਼ਾਰ ਟੁਡੇ* ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 1' ਵਿਚ 2:1 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ¹²ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 12:21 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ¹³KJV ਦਾ 'ਅਨੁਵਾਦ' 'ਈਸਟਰ ਦੇ ਬਾਅਦ' ਅਜੀਬ, ਭਾਵੇਂ 'ਪਸਾਹ' ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸਟ ਹੈ ਅਤੇ KJV ਵਿਚ ਹੀ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਇਹਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਪਸਾਹ' ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਗ਼ਲਤ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਸਾਹ ਦੇ ਪਰਬ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਪਸਾਹ' ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹਰ ਥਾਂ 'ਈਸਟਰ' ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਸਾਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਈਸਟਰ ਦਾ ਤਿਓਹਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਐਨਾ ਅਹਿਮ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ¹⁴ਲਿਵਿੰਗ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ 'ਰੋਰੋਦੇਸ ਦੀ ਨੀਅਤ ਪਸਾਹ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀ।' ¹⁵ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਸ਼ਾਇਦ ਅੰਟੋਨੀਆ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੀ (21:34; 22:24)। *ਟਰੁੱਥ ਫ਼ਾਰ ਟੁਡੇ* ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 1' ਵਿਚ ਯਹੂਸਲਮ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ¹⁶ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ¹⁷ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ 'ਬੁੱਢਾ ਹੋਵੇਗਾ' (ਯੂਹੰਨਾ 21:18)। ¹⁸ਆਇਤ 17 ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਮੁਲਾਕਣ ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ¹⁹ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ 'ਜੁੱਤੀ' ਆਮ ਚੱਪਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਜਿਹਦਾ ਸਟੈਪ ਸੋਲ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜੇਲ ਦੇ ਸਖਤ ਫ਼ਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਲਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਛੋਟਾ ਜਿਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋੜਨ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ²⁰ਨਿੱਜੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

²¹ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਾਟਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਝੀ ਆਦਮੀ ਲਗਦੇ ਸਨ। ²²ਵੈਸਟਰਨ ਟੈਕਸਟ ਵਿਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 'ਅਤੇ ਉਹ ਸੱਤ ਕਦਮ ਅੰਦਰ ਗਏ।' ²³ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਜਦ ਰਸੂਲ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਛੁੱਟੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਤਰਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਲੁਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ²⁴ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ 'ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਘਰ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਵਿਧਵਾ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਘਰ ਉਹ ਚੁਬਾਰੇ ਵਾਲਾ ਘਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪਸਾਰ ਮਨਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ (1: 13), ਪਰ ਇਹ ਕਿਆਫ਼ਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਹਿਲੇ 'ਦਾਨ ਦੇ ਪੈਸਿਆ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ' ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੀ, ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਸੀ। ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਸੀ। ²⁵ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ, ਯੂਹੰਨਾ ਜੋ ਮਰਕੁਸ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਂਅ ਸਨ। 'ਯੂਹੰਨਾ' ਉਹਦਾ ਇਬਰਾਨੀ ਨਾਂਅ ਸੀ; 'ਮਰਕੁਸ' ਉਹਦਾ ਰੋਮੀ (ਲਾਤੀਨੀ) ਨਾਂਅ ਸੀ। ²⁶ਦੋ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਸੀ (1) ਯੂਹੰਨਾ ਮਰਕੁਸ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਸਬੰਧ (ਪਾਠ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ) ਅਤੇ (2) ਗੌਲੀ ਵੱਲੋਂ ਉਹਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ (ਆਇਤ 14)। ²⁷ਫ਼ਾਟਕ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਲੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨਵਰ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਫ਼ਾਟਕ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ²⁸'ਰੋਏ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਗੁਲਾਬ' (ਜਾਂ 'ਛੋਟਾ ਗੁਲਾਬ')। ²⁹ਮਰੀਅਮ ਕੋਲ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਘਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਘਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੇਹੜਾ (ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ) ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਗੋਲੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ। ³⁰ਰੋਏ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

³¹ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ 'ਇਹ ਉਹਦੀ ਰੂਹ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ³²ਮੂਲ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰਦਿਆਂ 'ਚੁੱਪ ਹੋਣ' ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ³³(ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਇਕ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ) ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਇਕ ਐਲਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀ (15: 2, 22)। ਇਸ ਲਈ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਭਾਈਆਂ' ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ³⁴ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਮਾਤਾ (ਮਰੀਅਮ) ਉਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਫ਼ਰਕ ਸਨ। (ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਪਿਤਾ ਯੂਸਫ਼ ਸੀ; ਯਿਸੂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਖ਼ੁਦਾ ਸੀ)। ³⁵ਵੇਖੋ 15: 13; 21: 18; ਗਲਾਤੀਆਂ 2: 9. ਇੱਥੇ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸੰਯੋਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਮਿਲਿਆ): ਮਰਕੁਸ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ। ³⁶ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਤਰਸ ਰੋਮ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੇ ਪੰਝੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲ ਰੋਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਸ਼ਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਅਧਿਆਇ 15 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਲਾਤੀਆਂ 2: 11 ਪਤਰਸ ਦੇ ਅੰਤਾਕੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਆਫ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹੀ ਉਹ ਮੌਕਾ ਸੀ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1: 12 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪਤਰਸ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲੁਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਮਿਲ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ³⁷ਪਤਰਸ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਅਧਿਆਇ 15 ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ³⁸ ਬਾਰੂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਹੈਰਾਨੀ ਜਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਵਜੂਦ ਵਿਚ ਆਇਆਂ ਅਜੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਵਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਗੂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਸਨ। ³⁹ਜੇ ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੁਆ ਦੀ ਜੋ ਤਾਕਤ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਸਹੀ ਹੋਵੇ। ਸਭ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ।